

Komplicerade fonder

För oss är det viktigt att du har kunskap om de finansiella instrument du är intresserad av. Lika viktigt är det att du förstår riskerna redan innan du genomför en affär. Här kan du läsa mer om komplicerade fonder.

Introduktion

En fond kan beskrivas som en "portfölj" eller samling värdepapper eller tillgångar. De kan till exempel vara aktier, råvaruindex, andra fondandelar eller räntepapper med lång eller kort löptid. I fonder får du större riskspridning än placeringar i enskilda tillgångar. Det finns fonder med olika inriktningar (såsom bransch, land eller region) och med olika risknivåer.

Placerar du i en fond äger du en del av fonden (du är andelsägare) och låter fondbolagets förvaltare bestämma över sammansättningen av värdepapper i fonden. Vad fonden har för inriktning och hur förvaltaren får placera framgår av fondbestämmelserna som du hittar på handelsbanken.se/fonder.

Det finns huvudsakligen två kategorier av fonder, värdepappersfonder och alternativa investeringsfonder (AIF). De flesta fonder är värdepappersfonder och de måste följa lagen om värdepappersfonder. Specialfonder är en form av alternativ investeringsfond och får, efter tillstånd av Finansinspektionen, agera utanför de regler som normalt gäller för värdepappersfonder, till exempel när det gäller riskspridning. I specialfondens fondbestämmelser anges undantagen från reglerna. AIF:er som inte är specialfonder har ännu bredare placeringsmöjligheter, bland annat när det gäller vilka tillgångar som är tillåtna och hur finansiell hävstång får användas. Dessa fonder måste dock ha Finansinspektionens tillstånd för att kunna marknadsföras i Sverige för icke-professionella investerare.

De vanligaste fondtyperna

Aktiefonder

Aktiefonder placerar huvudsakligen i aktier och aktierelaterade värdepapper. Aktiefonder kan ha stora kursrörelser vilket betyder att värdet på kort sikt kan variera kraftigt.

Räntefonder

Räntefonder placerar i räntebärande finansiella instrument med olika löptider, såsom obligationer eller penningmarknadsinstrument.

Blandfonder

Blandfonder placerar både i aktier och räntebärande instrument. De flesta blandfonder har vissa riktvärden som anger hur stor del som normalt ska placeras i aktier respektive i räntebärande instrument.

Fond i fonder

Fond i fonder placerar huvudsakligen i andra fonder, till exempel aktie- eller räntefonder.

Indexfonder

Indexfonder följer utvecklingen för ett visst index. Index kan till exempel bestå av ett antal aktier eller räntebärande instrument. De flesta indexfonder följer ett aktieindex, vilket innebär att fondens mål är att utvecklas på samma sätt som aktier i till exempel en bransch, land eller region.

Börshandlade fonder

Börshandlade fonder köps och säljs på börser och priset varierar över dagen på samma sätt som för aktier. Börshandlade fonder är vanligtvis indexfonder som följer utvecklingen för ett visst index.

Hedgefonder

Hedgefonder är oftast specialfonder och har mer flexibla placerings-möjligheter än traditionella fonder. Hedgefonder har vanligtvis som mål att ge positiv avkastning oavsett om marknaden stiger eller sjunker i värde. Trots att så kallad hedging avser att skydda mot oväntade förändringar i marknaden kan hedgefonder ha hög risk.

Fonder med hävstång

Vissa fonder kan ha en uppräkningsfaktor, så kallad hävstång, som innebär att fondens värde stiger eller sjunker med en bestämd uppräkningsfaktor i förhållande till ett angivet index. Ta en fond med hävstång 2 som ett exempel. Om fondens underliggande tillgångar stiger 1 procent så stiger fonden 2 procent i värde. Om samma fonds underliggande tillgångar faller 1 procent så faller fonden 2 procent i värde. Med hävstång blir fondens kursrörelser alltså kraftigare åt båda hållen.

Komplicerade fonder

Komplicerade fonder kan generellt sett vara mer riskfyllda och svårare att förstå jämfört med okomplicerade fonder. Komplicerade fonder kan till exempel ha följande egenskaper:

- De har möjlighet att använda blankningsstrategier som innebär att sälja aktier som de inte äger.
- De kan ha garantier eller skyddsnivåer. Detta kan innebära en garanti för avkastning eller att fonderna använder en förvaltningsteknik för att begränsa eventuella nedgångar.
- De kan ha en hävstång som är större än 100 procent.
- De är i vissa avseenden undantagna från lagen om värdepappersfonder vilket gör att motpartsrisker eller koncentration av fondernas innehav kan öka väsentligt.
- De kan inte alltid köpas och säljas regelbundet.

Risk

Begreppet risk innebär i investeringssammanhang sannolikheten för att det investerade kapitalet kommer att minska i värde. Större risktagande medför ofta större möjligheter till hög avkastning men ökar samtidigt risken att förlora pengar. Det finns alltid risk att du kan förlora hela ditt placerade kapital eller att du inte kan sälja det finansiella instrument du innehar.

- Ju högre risk, desto större kursrörelser kan du förvänta dig.
- Ju lägre risk, desto jämnare kursutveckling kan du förvänta dig.

Risken i räntebärande instrument utgörs dels av den kursförändring som kan uppkomma under löptiden beroende på förändringar av marknadsräntorna och dels av kreditrisken på utgivaren. Under löptiden påverkas räntebärande instrument av olika faktorer, till exempel förändrad kreditvärdighet (kreditrisk) hos utgivaren, konjunktur och riksbankernas agerande.

Kreditrisken är risken att utgivaren inte klarar av att betala tillbaka det utlånade beloppet och inestående ränta. Risknivån beror på marknadsförutsättningar och utgivarens återbetalningsförmåga.

Svenska räntebärande instrument utgivna av stat, kommun och bostadsfinansieringsbolag anses normalt ha relativt låg risk. Risken hos räntebärande instrument utgivna av andra företag och utländska utgivare kan variera kraftigt, till exempel kan risken avseende olika stater och företag skilja sig åt.

Placerar du i räntebärande instrument som noteras i en utländsk valuta tar du även en valutarisk. Placeringen kan öka eller minska i värde vid valutakursförändringar.

1. I fondbestämmelserna kan du läsa om hur fonden är uppbyggd och hur den förvaltas. Vilket påstående stämmer om fonder?

- A) Fonder kan vara riktade mot olika marknader, till exempel räntemarknaden, råvarumarknaden och aktiemarknaden.
- B) Köper du andelar i en fond kan du själv påverka vad fonden ska investera i.

2. Det finns många olika typer av fonder. Vilket påstående stämmer?

- A) Indexfonder kan vara inriktade mot aktiemarknaden i ett visst land.
- B) Alla fonder kan handlas på börsen.

3. Komplicerade fonder har ofta en eller flera egenskaper som gör de mer riskfyllda eller svårare att förstå än okomplicerade fonder. Vad av följande är exempel på egenskaper hos komplicerade fonder?

- A) De kan ha betydligt färre innehav än vad som är tillåtet för okomplicerade fonder.
- B) De kan inte ha hävstång

4. När du placerar i fonder handlar risk om sannolikheten för att det placerade kapitalet kommer att minska i värde. Vilket påstående stämmer?

- A) Vanligtvis är risken mer spridd, och därmed lägre, i fonder än i enskilda instrument.
- B) Kursutvecklingen hos en fond beror främst på hur många som vill köpa eller sälja den.

5. Skillnaden i risk mellan olika fonder kan variera mycket. Vad mer stämmer om risken hos fonder?

- A) Köper du fonder med hög risk kan du förvänta dig större kursrörelser.
- B) Att valutakurser svänger kan aldrig påverka värdet på placeringar i utländska fonder eller fonder som äger utländska värdepapper.

6. Hur jag tänker kring mina kommande placeringar

Placeringar i finansiella instrument kan göras av flera anledningar och fylla flera syften och behov:

- Som enskild placering där det är viktigt att det finansiella instrumentets risk överensstämmer med min riskvilja.
- Som en del av mina totala placeringar där hänsyn tas till min samlade ekonomi och den enskilda placeringen kan fylla en funktion trots en högre risk än min riskvilja.
- I syfte att hantera risken på ett specifikt område där det finansiella instrumentet då utgör riskhantering snarare än placering.

- För mig som kund stämmer en eller flera av ovanstående anledningar in på mina placeringar. Jag är även medveten om att risken med enskilda instrument kan avvika från min riskvilja, men ändå göra att mina totala placeringar är i linje med mina syften och behov.